

DESSA

Vragenlijst over sociaal-emotionele competenties

Marijke de Groot
ID 69509-551
Datum 11.11.2020

Leerkrachtversie

Informant:
Najat Abdelwajid
Leerkracht

Inleiding

De DESSA is een vragenlijst waarmee sociaal-emotionele competenties van kinderen in de basisschoolleeftijd (4-12 jaar) in kaart worden gebracht. Op basis van de gedragsbeoordelingen wordt de mate bepaald waarin kinderen adequaat willen en kunnen handelen in sociale situaties.

In dit rapport wordt inzichtelijk gemaakt welke sociaal-emotionele competenties sterk ontwikkeld zijn en welke competentiegebieden relatief zwak zijn en verder ontwikkeld kunnen worden. De antwoorden zijn vergeleken met de normgroep: Nederlandse populatie, jongens en meisjes, 4-12 jaar, informanten: leerkrachten.

Structuur van dit rapport

- **Interpretatie**
- **Profielformulier**
- **Schaalscores**
- **Schaalinformatie**

Het interpreteren van testresultaten is voorbehouden aan gekwalificeerde professionals met voldoende kennis van het gebruik en de toepassing van psychologische tests. Volg altijd de richtlijnen van de desbetreffende beroepsvereniging.

Interpretatie

De DESSA biedt informatie over de ontwikkeling van de sociaal-emotionele competenties van een kind. In dit gedeelte wordt bij de behaalde scores op de DESSA Totaalscore en de acht individuele schalen een toelichting gegeven. De beschrijvingen vormen een hulpmiddel om de scores van de DESSA inhoudelijk adequaat te interpreteren.

De ruwe schaalscores worden omgezet naar T-scores, die in drie categorieën worden ingedeeld. Voor alle schalen geldt deze basisinterpretatie:

- Een T-score van 40 of lager kan getypeerd worden als **zwak**. Schaalscores binnen dit bereik duiden er namelijk op dat een kind relatief weinig gedragingen heeft laten zien die gerelateerd zijn aan een bepaalde sociaal-emotionele competentie. Kinderen bij wie veel schaalscores binnen deze categorie vallen, kunnen beschouwd worden als risicogroep voor het hebben of ontwikkelen van sociaal-emotionele problemen. Voor elke schaal geldt dat ongeveer 16% van de kinderen in de normgroep een T-score van 40 of lager heeft behaald.
- T-scores van 41 tot en met 59 kunnen getypeerd worden als **gemiddeld**. Kinderen met scores binnen dit bereik zullen waarschijnlijk baat hebben bij algemene handelingsplannen die bedoeld zijn om de sociale en emotionele competenties van kinderen te bevorderen.
- Een T-score van 60 of hoger kan omschreven worden als **sterk**, aangezien dit bereik er op wijst dat een kind op een bepaald sociaal-emotioneel gebied sterk ontwikkeld is. In de normgroep behaalt ongeveer 16% van de kinderen een T-score van 60 of hoger.

Naast de schaalscores identificeren ook de individuele items specifieke sterke en zwakke gedragingen van het kind. Bij elke schaal worden daarom de items getoond waarop het kind beneden gemiddeld ('zwak') scoort en de items waarop het kind boven gemiddeld ('sterk') scoort.

DESSA Totaalscore

T-score	Zwak	Gemiddeld	Sterk	
52				DESSA Totaalscore

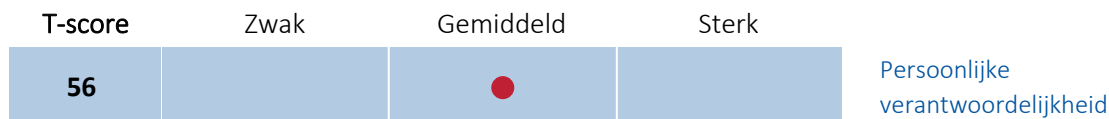
Kinderen met een **gemiddelde DESSA Totaalscore** vertonen een 'normale' frequentie van gedragingen die gerelateerd zijn aan sociaal-emotionele competenties. Met enige stimulans vanuit hun volwassen omgeving krijgen deze kinderen voldoende mogelijkheden om de inzichten en vaardigheden te leren die zij op hun specifieke leeftijd nodig hebben.

Het betekent niet dat kinderen in deze categorie geen problemen zullen tegenkomen. Bij een normale ontwikkeling hoort nu eenmaal dat er soms dingen misgaan, of dat kinderen gedrag vertonen waar de omgeving zich zorgen om maakt (bijvoorbeeld: wreedheid tegen dieren, pesten of stelen). Bij dit soort gedrag is het de vraag of er een dieperliggend psychologisch probleem is (en het dus symptomen zijn voor grotere thema's in het leven van het kind), of dat het onder het normale experimenteergedrag van het kind valt. Wanneer dit laatste het geval is, zal er geen specifieke interventie nodig zijn om het kind nieuw gedrag aan te leren; de 'normale' opvoedsituatie volstaat dan. Hierbij is het dan wel van belang dat er vorderingen waargenomen kunnen worden in het gedrag van het kind, waarbij de invloed van volwassenen merkbaar is. Samenvattend: ook binnen de marges van een 'gemiddeld' verlopende ontwikkeling komen (in min of meerdere mate) niet-normale incidenten voor, die niet altijd geproblematiseerd hoeven te worden.

Voor kinderen met een gemiddelde DESSA Totaalscore is er geen speciale aanpak vereist om de uitdagingen die zij tegenkomen te kunnen overwinnen. Dit betekent echter niet dat zij zich op sociaal-emotioneel gebied helemaal zelf kunnen ontwikkelen, zonder (positieve) invloed van buitenaf. Ook bij deze kinderen blijft het stimuleren van sociaal-emotionele vaardigheden een belangrijk pedagogisch aspect. Bijna alle sociaal-emotionele gedragingen van kinderen worden immers beïnvloed door anderen; hetzij doordat kinderen voorbeelden van gedrag in hun omgeving zien (zowel van leeftijdsgenoten als van volwassenen), hetzij omdat kinderen rechtstreeks commentaar op hun gedrag krijgen.

Hoewel het stimuleren van positief gedrag een zeer belangrijke pedagogische vaardigheid is, is het creëren van experimenteerruimte voor kinderen en hen toestaan om zelfstandig dingen te overwinnen minstens zo belangrijk. Kinderen die zich 'normaal' ontwikkelen hebben het enerzijds nodig dat volwassenen een stap naar het kind toe zetten (om ondersteuning te bieden), maar anderzijds is het ook van belang dat er soms een stap naar achteren wordt gedaan (om kinderen 'eigen' ruimte te geven voor het vinden van oplossingen).

Persoonlijke verantwoordelijkheid

Kinderen met een **gemiddelde mate van persoonlijke verantwoordelijkheid** dragen zowel bij aan het sociaal welbevinden van anderen in hun omgeving, als aan meer praktische taken in het gezin of de klas. Zij hebben enige aansporing nodig, maar tonen weinig verzet om op deze gebieden hun bijdrage te leveren. De begeleiding die deze kinderen op dit gebied nodig hebben ligt op leeftijdsadequaat niveau. Omdat kinderen over het algemeen enigszins impulsief zijn, moet hen wel geleerd worden om niet altijd datgene te doen wat hen het leukst lijkt of wat als eerste in hen opkomt. Bij het aanleren van persoonlijke verantwoordelijkheid gaat het er dus om dat kinderen doen wat er in alle redelijkheid op deze gebieden van hen verwacht kan worden.

Aanvaarding van het gezag van anderen is een belangrijk onderdeel van persoonlijke verantwoordelijkheid bij kinderen. Een gemiddelde score op dit gebied wijst op een positieve 'werkrelatie' tussen een volwassene en het kind. Daarbij is met name van belang of er voldoende *vorderingen* bij het kind waargenomen worden (met andere woorden: of er door het kind voldoende vooruitgang wordt geboekt). Wanneer er dus nog steeds dingen 'fout' gaan op dit gebied, hoeft dit niet te betekenen dat het kind zich niet ontwikkelt.

De volgende gedragingen worden bij dit kind relatief vaak waargenomen in vergelijking met andere kinderen en kunnen daarom als **sterk** worden getypeerd:

- Gaat zorgvuldig om met zijn/haar spullen.
- Stimuleert positief gedrag bij anderen.
- Krijgt dingen op tijd gedaan.

Optimistisch denken

Kinderen met een **gemiddelde mate van optimistisch denken** hebben over het algemeen een positief beeld over zichzelf, hun toekomst en hun mogelijkheden. Wanneer deze kinderen tegenslag hebben, komen zij daar met enige hulp weer snel overheen zonder dat dit verder grote gevolgen heeft voor hoe ze aankijken tegen hun mogelijkheden of toekomstige gebeurtenissen.

Het is normaal dat kinderen die doorgaans positief denken soms ook last hebben van negatieve gedachten. Het is zelfs heel adequaat om negatieve gedachten te hebben wanneer er werkelijk iets aan de hand is; dit is een normale reactie op een ongewone situatie. In dergelijke gevallen moeten ouders dan ook niet geforceerd proberen om het kind 'op te vrolijken'. Het kind zal zich dan niet gehoord voelen en ouders lopen dan het gevaar om het contact te verliezen. Het is beter wanneer ouders zich inspannen om daadwerkelijk te begrijpen waar het kind in die bepaalde periode somber over is. Voor kinderen met een gemiddelde score op deze schaal is het bespreken van een nare gebeurtenis doorgaans voldoende om dit te verwerken.

De volgende gedragingen worden bij dit kind relatief weinig waargenomen in vergelijking met andere kinderen en kunnen daarom als **zwak** worden getypeerd:

- Praat over positieve dingen.
- Spreekt positief over de toekomst.

Doelgericht gedrag

T-score	Zwak	Gemiddeld	Sterk	
54				Doelgericht gedrag

Kinderen die een **gemiddelde mate van doelgericht gedrag** laten zien, kunnen met enige mate van aansporing zelfstandig taken tot een goed einde brengen. Ze hebben daarvoor voldoende intrinsieke motivatie, hetgeen betekent dat zij hun doelen op eigen kracht willen bereiken (tegenover extrinsiek gemotiveerde kinderen, die daarvoor vooral aansporing van buiten nodig hebben). Naarmate kinderen ouder worden, kan er een steeds groter beroep op hun doelgerichtheid worden gedaan. De moeilijkheidsgraad van wat er op het gebied van doelgericht gedrag van kinderen wordt verwacht, neemt met hun leeftijd dan ook toe. Daarnaast ontwikkelen kinderen als ze ouder worden het vermogen om hun doelen wat verder weg te leggen dan alleen in het hier en nu.

Om doelgericht gedrag te stimuleren is het belangrijk dat niet zozeer de *prestatie* van een taak beloond wordt, maar voornamelijk het initiatief en het doorzettingsvermogen dat nodig was om de betreffende taak tot een goed einde te brengen. Op deze manier krijgen kinderen erkenning voor hun *inspanning* en leren zij tegelijkertijd dat er voor het uitvoeren van taken nu eenmaal moeite moet worden gedaan. Een kind dat een zeven haalt voor een bepaalde opdracht, kan op het gebied van doelgericht gedrag een hogere prestatie hebben geleverd dan iemand die een acht heeft gehaald. Bovendien zullen kinderen die vooral op hun inzet zijn beloond, in te toekomst minder snel terugschrikken voor moeilijkere taken. Voor kinderen die gemiddeld scoren op doelgericht gedrag kan de aandacht voor hun inzet boven hun prestatie veel effect hebben.

De volgende gedragingen worden bij dit kind relatief weinig waargenomen in vergelijking met andere kinderen en kunnen daarom als **zwak** worden getypeerd:

- Gaat op zoek naar extra kennis of informatie.
- Zorgt dat een taak hoe dan ook af komt.

De volgende gedragingen worden bij dit kind relatief vaak waargenomen in vergelijking met andere kinderen en kunnen daarom als **sterk** worden getypeerd:

- Maakt iets af als hij/zij ergens aan is begonnen.
- Vraagt om extra taken.
- Gaat op zoek naar uitdagende taken.

Sociaal bewustzijn

Kinderen met een **gemiddeld sociaal bewustzijn** kunnen zich over het algemeen makkelijk aanpassen aan hun sociale omgeving. Zij snappen dat mensen van karakter kunnen verschillen en dat er daarom soms ook op verschillende manieren met mensen moet worden omgegaan. Deze kinderen hebben een adequaat sociaal bewustzijn en kunnen 'schakelen' in hun gedrag, waarbij zij meestal het gedrag kiezen dat binnen de relatie met de ander passend is. Daarnaast hebben deze kinderen doorgaans voldoende positieve ervaringen in het leggen van contacten, om hierin gestimuleerd te worden. Ook durven zij hun invloed aan te wenden om een spel een bepaalde kant op te sturen, maar zijn ze niet ontregeld als er niet precies gebeurt wat zij zelf willen. Bij conflicten zijn kinderen met een gemiddeld sociaal bewustzijn dan ook redelijk; de mening van een ander kind telt en zij zijn over het algemeen bereid in ieder geval hiernaar te luisteren.

Hoewel er natuurlijk nog dingen kunnen ontsporen, zien we bij kinderen met een gemiddeld sociaal bewustzijn dat zij van voorgaande situaties leren (en in die zin dus niet 'star' zijn); het lukt hen om nieuwe informatie in hun gedrag op te nemen. Daarom loont het om met deze kinderen aandacht te blijven besteden aan hoe sociale vaardigheid er concreet uit ziet: hoe kun je belangrijk zijn voor anderen, hoe kun je delen, hoe ben je respectvol en hoe kun je deel uitmaken van een groep. Wanneer hier bij een kind blijvend aandacht voor is, verhoogt dat zijn kans op bevredigende relaties en een verhoogd sociaal bewustzijn.

De volgende gedragingen worden bij dit kind relatief vaak waargenomen in vergelijking met andere kinderen en kunnen daarom als **sterk** worden getypeerd:

- Gaat in een spel respectvol met anderen om.
- Respecteert de mening van een ander.

Besluitvorming

Kinderen met een **gemiddelde besluitvorming** maken over het algemeen keuzes waar de (volwassen) omgeving mee instemt. Uiteraard kunnen zij daarin minder gelukkige afwegingen maken, maar hier zijn zij dan wel op aanspreekbaar waardoor de kans afneemt dat een dergelijke beslissing nogmaals zullen nemen. Met andere woorden: deze kinderen zijn 'leerbaar' op het gebied van besluitvorming. Naarmate kinderen ouder worden, krijgen zij steeds meer de verantwoordelijkheid om zelf keuzes te maken. Het zelfstandig besluiten mogen nemen is dan ook een teken van vertrouwen van de ouders in hun kind. Hierdoor zit er in de ouder-kindrelatie altijd een spanning tussen verbieden (waarbij de ouder het besluit voor het kind neemt), toestaan (waarbij het kind het besluit zelf mag nemen) en onderhandelen.

Een van de manieren waarop kinderen leren om goede besluiten te nemen, is door te kijken naar anderen wanneer iets niet lukt. Het is daarom ook een belangrijke taak voor ouders om aan hun kinderen duidelijk te maken waarom bepaalde besluiten genomen worden (met name wanneer dat besluit betrekking heeft op het kind). Op die manier leren kinderen steeds meer om zelfstandig afgewogen keuzes te maken. Het is van belang dat het kind voldoende ruimte krijgt om te 'oefenen'. Wanneer kinderen de gelegenheid krijgen om op hun besluiten te reflecteren, kunnen zij ook leren van hun eigen ervaringen. Verkeerde beslissingen moeten dus vooral eerst *begrepen* worden en niet (alleen) *bestraft*. Wanneer kinderen vertrouwen gegeven wordt op het gebied van besluitvorming, zullen zij op den duur zelfstandiger worden in het nemen van beslissingen. Daarnaast zullen deze kinderen een ouderlijk advies sneller aannemen wanneer het een besluit moet nemen. Op die manier zijn het vertrouwen van ouders, het zelfvertrouwen van een kind en uiteindelijke zelfstandigheid nauw met elkaar verbonden.

De volgende gedragingen worden bij dit kind relatief weinig waargenomen in vergelijking met andere kinderen en kunnen daarom als **zwak** worden getypeerd:

- Kan uitleggen waarom hij/zij iets doet.

Relationele vaardigheden

T-score	Zwak	Gemiddeld	Sterk	
47				Relationele vaardigheden

Kinderen met **gemiddeld ontwikkelde relationele vaardigheden** zijn over het algemeen aardig voor hun omgeving, dragen bij aan een positieve sfeer in de groep en zijn belangstellend naar anderen. Relationele vaardigheden vormen een belangrijke factor in de verbinding met anderen, hetgeen van essentieel belang is voor het welbevinden van kinderen. Kinderen met een lichamelijke handicap hebben bijvoorbeeld een verhoogde kans om buitengesloten te raken op sociaal gebied. Relationele vaardigheden dienen dan als beschermende factoren, waardoor ook deze kinderen volledig geaccepteerd worden.

Omdat relationele vaardigheden zo belangrijk zijn voor kinderen, is het belangrijk dat volwassenen daar zelf het levende voorbeeld van zijn. Wat kinderen op dit gebied kunnen leren, zullen zij namelijk vooral afkijken bij anderen (in de eerste plaats bij hun ouders). Daarnaast zal met kinderen ook het gesprek aangegaan moeten worden, waarin relationele vaardigheden bespreekbaar worden gemaakt: hoe feliciteer je iemand, hoe toon je belangstelling voor anderen, etc. Dit zijn vaardigheden die goed aangeleerd kunnen worden, aangezien veel relationele vaardigheden niets meer zijn dan sociale afspraken (bijvoorbeeld: kijk iemand aan als je hem een (stevige!) hand geeft). Tot slot is het ook de taak van volwassenen om kinderen uitleg te geven over de dingen die op sociaal gebied gebeuren, zodat zij deze in een groter relationeel kader kunnen plaatsen. Bijvoorbeeld: wat is de rol van jou als 'toeschouwer' als kinderen in je omgeving gepest worden?

De volgende gedragingen worden bij dit kind relatief weinig waargenomen in vergelijking met andere kinderen en kunnen daarom als **zwak** worden getypeerd:

- Complimenteert of feliciteert iemand.
- Laat zien dat hij/zij anderen waardeert.
- Begroet mensen op een beleefde manier.

De volgende gedragingen worden bij dit kind relatief vaak waargenomen in vergelijking met andere kinderen en kunnen daarom als **sterk** worden getypeerd:

- Stelt anderen op hun gemak.

Zelfbewustzijn

Kinderen met een **gemiddeld zelfbewustzijn** hebben het vermogen om in een bepaalde mate op hun eigen gedrag te reflecteren. Uiteraard kunnen zij dit nog niet op het niveau van volwassenen, maar toch zullen ze al ideeën hebben over wat hen doet verschillen van andere kinderen (met andere woorden: wat typisch eigen aan hen is en wat niet). Desalniettemin is het is normaal voor kinderen wanneer zij geregeld missers maken op het gebied van hun zelfkennis, aangezien zij dit juist nog aan het leren zijn.

Het niveau van zelfbewustzijn verandert naarmate kinderen ouder worden. Tot ongeveer zesjarige leeftijd vindt het zelfbewustzijn van kinderen hoofdzakelijk plaats op concreet niveau ("ik ben een meisje, ik heb een broertje, ik woon in Heerlen en ik hou van pannenkoeken"). Vanaf de leeftijd van zeven of acht jaar leren kinderen ook in abstractere termen te denken en wordt het zelfbewustzijn verder uitgebreid ("ik ben een jongen, ik huil soms wat sneller dan anderen en kan me niet zo goed concentreren"). Doordat er ook op dit abstractere niveau zelfbewustzijn ontstaat, krijgen kinderen een steeds beter inzicht in hun gedrag en kunnen zij hun gedrag vervolgens ook beter sturen. Hierdoor wordt ook de kans op positieve sociale relaties vergroot.

De volgende gedragingen worden bij dit kind relatief weinig waargenomen in vergelijking met andere kinderen en kunnen daarom als **zwak** worden getypeerd:

- Stelt vragen als hij/zij iets niet begrijpt.

De volgende gedragingen worden bij dit kind relatief vaak waargenomen in vergelijking met andere kinderen en kunnen daarom als **sterk** worden getypeerd:

- Is zich bewust van zijn/haar sterke kanten.

Zelfmanagement

Kinderen met een **gemiddeld zelfmanagement** kunnen de taken aan die het dagelijks leven aan hen stelt (afgemeten naar hun leeftijdsniveau). Zij kunnen hun verantwoordelijkheden aan en laten zich hier niet makkelijk van afleiden. Taken kunnen wel eens worden uitgesteld, maar zij snappen wat er uiteindelijk van hun verlangd wordt. Daarnaast zijn deze kinderen voldoende in staat om hun emoties en gedragingen te reguleren.

De ouders spelen in de ontwikkeling van zelfmanagement een belangrijke rol. Aan het begin van een leven worden kinderen immers veelal aangestuurd door de ouders. Een groot gedeelte van de opvoeding is er echter op gericht om dit management langzaam maar zeker aan het kind zelf over te dragen. Ook op school is zelfmanagement immers een belangrijke competentie; kinderen moeten zich concentreren, leuke dingen uitstellen en rustig blijven bij moeilijke opdrachten. Kinderen die gemiddeld scoren op zelfmanagement hebben in principe de vaardigheden om hun taken tot een goed einde te brengen.

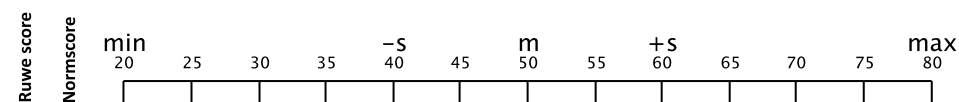
De volgende gedragingen worden bij dit kind relatief vaak waargenomen in vergelijking met andere kinderen en kunnen daarom als **sterk** worden getypeerd:

- Blijft zich concentreren bij afleiding.
- Doet nu iets, om straks iets beters te krijgen.

Profielformulier

Vragenlijst over sociaal-emotionele competenties · Leerkrachtversie

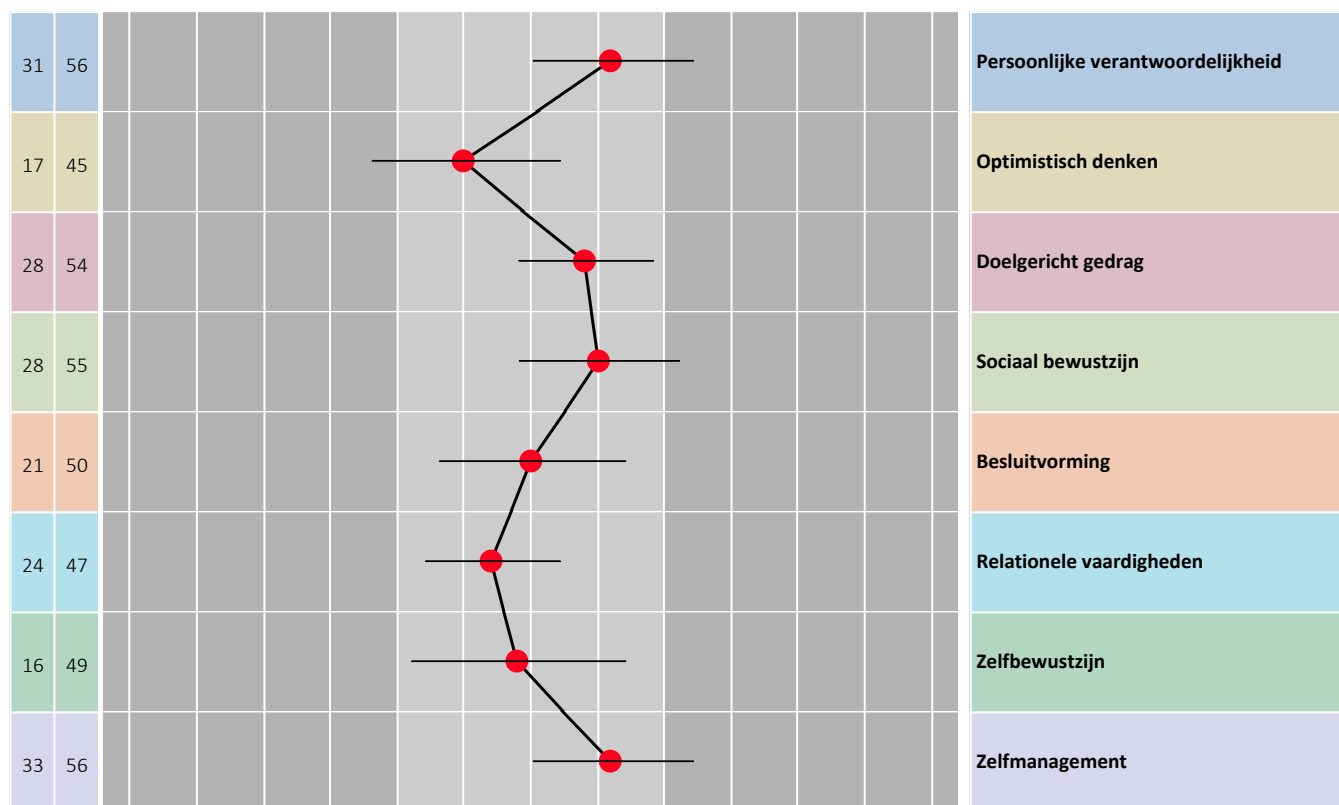
Nederlandse populatie, jongens en meisjes, 4-12 jaar, informanten: leerkrachten · T-score (50+10z)

Totaalscore

Schalen

Interval (Basis: Consistentie, Waarschijnlijkheid: 95%)

Schaalscores

Vragenlijst over sociaal-emotionele competenties · Leerkrachtversie

Nederlandse populatie, jongens en meisjes, 4-12 jaar, informanten: leerkrachten · T-score (50+10z)

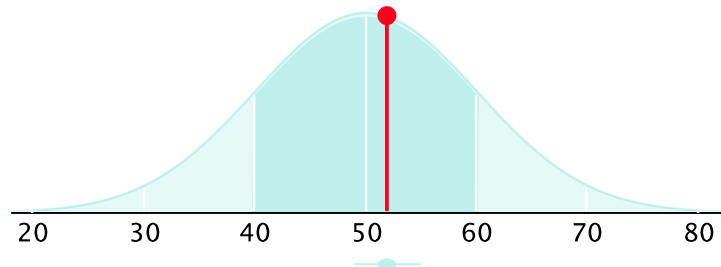
Schaalscores	Ontbrekende score	Ruwe score	Normscore
Totaalscore			
DESSA Totaalscore	0	412	52
Schalen			
Persoonlijke verantwoordelijkheid	0	31	56
Optimistisch denken	0	17	45
Doelgericht gedrag	0	28	54
Sociaal bewustzijn	0	28	55
Besluitvorming	0	21	50
Relationele vaardigheden	0	24	47
Zelfbewustzijn	0	16	49
Zelfmanagement	0	33	56

Schaalinformatie

DESSA Totaalscore

Nederlandse populatie, jongens en meisjes, 4-12 jaar, informanten: leerkrachten · T-score (50+10z)

Ruwe score	412
Normscore	52
Ontbrekende score	0
Interval	[49 - 55]

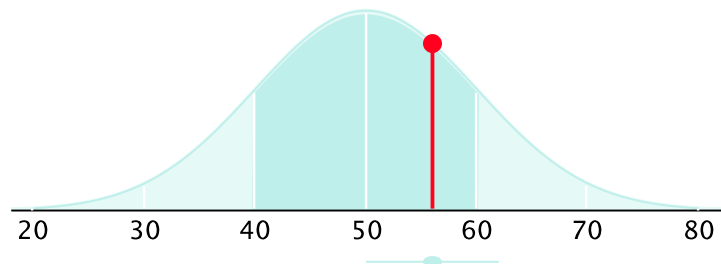

De DESSA Totaalscore heeft betrekking op het vermogen van een kind om adequaat om te gaan met andere kinderen en volwassenen, waarbij het zijn/haar emoties kan reguleren op een manier die leeftijdsadequaat en passend bij de context is. Dit is de meest globale en betrouwbare maat voor het sociale en emotionele functioneren van een kind.

Persoonlijke verantwoordelijkheid

Nederlandse populatie, jongens en meisjes, 4-12 jaar, informanten: leerkrachten · T-score (50+10z)

Ruwe score	31
Normscore	56
Ontbrekende score	0
Interval	[50 - 62]

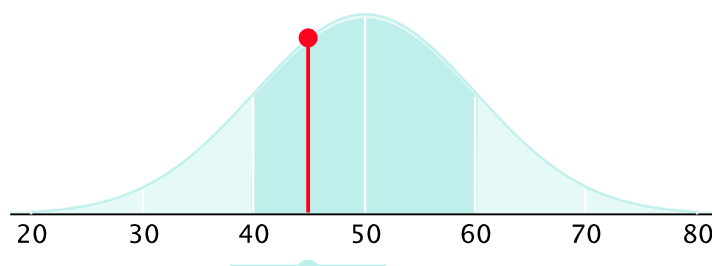

De mate van persoonlijke verantwoordelijkheid van een kind is af te meten aan de vaardigheden die het kind laat zien op het gebied van betrouwbaarheid en zorgvuldigheid (zowel in de omgang met spullen als in relaties met anderen). Het geeft ook aan in hoeverre een kind daarin belangrijke bijdragen levert aan een groep (bijvoorbeeld door afspraken na te komen, dingen op tijd af te hebben en zich aan de regels te houden).

Optimistisch denken

Nederlandse populatie, jongens en meisjes, 4-12 jaar, informanten: leerkrachten · T-score (50+10z)

Ruwe score	17
Normscore	45
Ontbrekende score	0
Interval	[38 - 52]

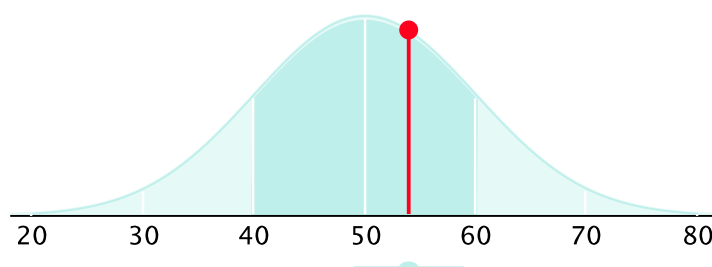

Het optimistisch denken van een kind wordt gekenmerkt door zijn/haar zelfvertrouwen, het vertrouwen in anderen en de positieve kijk op het leven. Het laat zien in hoeverre een kind in (de eigen) mogelijkheden gelooft en in hoeverre het er van uit gaat dat de toekomst ook positief zal zijn. De mate waarin een kind 'zin heeft in...' is een belangrijke factor van optimistisch denken.

Doelgericht gedrag

Nederlandse populatie, jongens en meisjes, 4-12 jaar, informanten: leerkrachten · T-score (50+10z)

Ruwe score	28
Normscore	54
Ontbrekende score	0
Interval	[49 - 59]

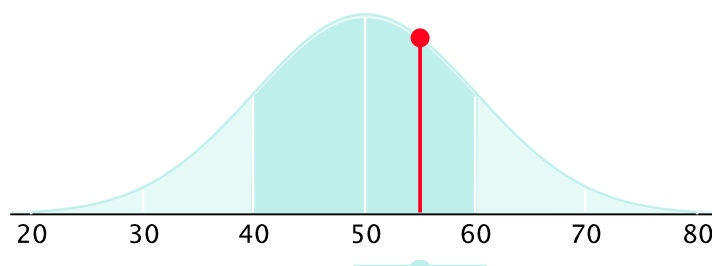

Doelgericht gedrag heeft betrekking op de mate waarin een kind zich voor gestelde doelen inzet. Het gaat hierbij enerzijds om het nemen van eigen initiatieven, maar ook om de hoeveelheid doorzettingsvermogen bij het uitvoeren van taken. Essentieel daarbij is de actieve houding van het kind om datgene te doen wat nodig is voor het behalen van het gestelde doel. Doelgericht gedrag is dan ook een belangrijke competentie om schoolse taken goed uit te kunnen voeren.

Sociaal bewustzijn

Nederlandse populatie, jongens en meisjes, 4-12 jaar, informanten: leerkrachten · T-score (50+10z)

Ruwe score	28
Normscore	55
Ontbrekende score	0
Interval	[49 - 61]

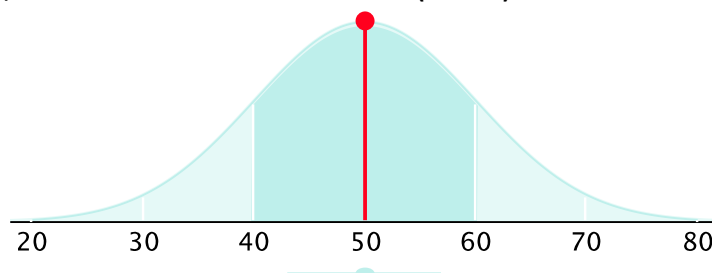

Sociaal bewustzijn weerspiegelt in hoeverre een kind besef heeft van zijn sociale omgeving. Het gaat hierbij om de mate waarin een kind in kan schatten welke positie het ten opzichte van anderen inneemt en bovendien respectvol en tolerant omgaat met (de gedragingen en opvattingen van) anderen. Sociaal bewustzijn stelt kinderen in staat om rekening houden met (de behoeften van) anderen en is daarmee één van de meest belangrijke sociale vaardigheden.

Besluitvorming

Nederlandse populatie, jongens en meisjes, 4-12 jaar, informanten: leerkrachten · T-score (50+10z)

Ruwe score	21
Normscore	50
Ontbrekende score	0
Interval	[43 - 57]

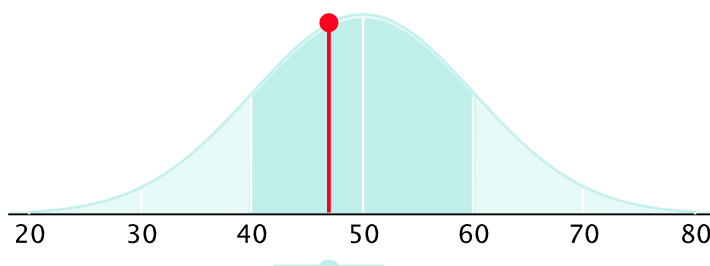

Besluitvorming is een competentie die reflecteert in hoeverre een kind op een verantwoordelijke manier beslissingen neemt en problemen oplost. Een kind kan uitleggen waarom het iets doet en is te sturen door volwassenen als een andere methode eventueel beter werkt. De bereidheid en het vermogen om te leren van anderen en van eerdere ervaringen zijn hierbij van essentieel belang. Besluitvorming omvat verder de mate waarin een kind in staat is om goed doordachte en afgewogen keuzes te maken.

Relationele vaardigheden

Nederlandse populatie, jongens en meisjes, 4-12 jaar, informanten: leerkrachten · T-score (50+10z)

Ruwe score	24
Normscore	47
Ontbrekende score	0
Interval	[42 - 52]

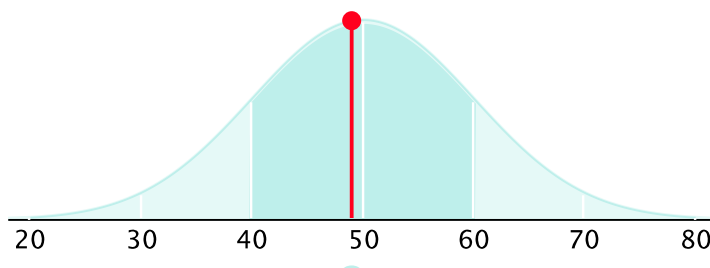

Relationele vaardigheden hebben betrekking op de handelingen van een kind waarmee hij/zij positieve contacten met anderen bewerkstelligt. Het gaat hierbij om gedrag dat tot de meest essentiële onderdelen van het sociale leven behoort. Binnen de sociaal-emotionele ontwikkeling van een kind vormen relationele vaardigheden dan ook een van de meest belangrijke scharnierpunten.

Zelfbewustzijn

Nederlandse populatie, jongens en meisjes, 4-12 jaar, informanten: leerkrachten · T-score (50+10z)

Ruwe score	16
Normscore	49
Ontbrekende score	0
Interval	[41 - 57]

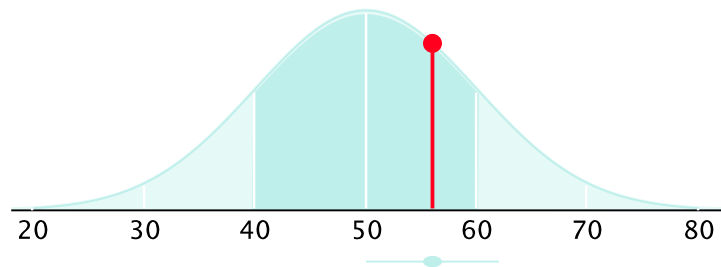

Zelfbewustzijn heeft betrekking op de mate waarin een kind inzicht heeft in zijn/haar capaciteiten en beperkingen. Wat kan het wel en wat kan het niet, maar ook: wat vindt het leuk en wat vindt het niet leuk? Dit geeft het kind de kennis over zichzelf die het nodig heeft om relaties met anderen aan te kunnen gaan. In zekere zin is zelfbewustzijn dus het besef van je 'eigenheid', een voorwaarde voor het leren van sociale vaardigheden.

Zelfmanagement

Nederlandse populatie, jongens en meisjes, 4-12 jaar, informanten: leerkrachten · T-score (50+10z)

Ruwe score	33
Normscore	56
Ontbrekende score	0
Interval	[50 - 62]

De mate van zelfmanagement geeft weer in hoeverre een kind zijn/haar emoties en gedragingen kan beheersen, vooral in nieuwe situaties, bij het uitvoeren van moeilijke taken of wanneer plannen worden gewijzigd. Concentratie, planning en aanpassingsvermogen zijn dan ook belangrijke onderdelen van zelfmanagement. Het geeft aan in hoeverre een kind overzicht heeft over zijn/haar eigen situatie en daar goed op anticipeert. Met name op school wordt er een groot beroep gedaan op dergelijke vaardigheden van kinderen.